קבה א מיי פ״כ מהל׳

מי"ב], ב) [ברכות נב: חגיגה כ.], ג) שקלים פ"ח

אבום חלכה ג: הלכה ג: קבו ב מיי' שם פי"ו הלכה ב: קבו ג שם הלכה ו:

רבינו חננאל

יאקשינן עלה והא על ואקשינן עלה והא על הסכין נמי קתני שהוא טהורה, ליתני ר"ע זכינו שאין טומאה במקדש לא לידים ולא לכלים. ודחינז הכי אותה העת . שנשנית משנה זו לא נזרו אפילו בחוץ, והכלים בכל מקום טהורים היו אם נגעו במשקין טמאין וכל נגעו במשקין שכן במקדש, אבל הידים שבחוץ טמאות, הוצרך ר"ע לומר כי במקדש לא גזרו עליהן טומאה. יא גוור כי זון טומאוו. ואתקיף עלה רבא והא אשכחן דידים וכלים כאחת נזרו עליהן, דתנינן י"ח דבר גזרו בו ביום ומהן הידים וטבול יום והאוכלין והכלים שנטמאו במשקין. ומשני רבא הכי הנח לסכין דאפילו בחולין לא מטמיא, כי מאין תרד לה טומאה לסכין זו. אם . קיימא לז איז אוכל מטמא כלי, והסכין כלי הוא, ואם נאמר כיון שנגע בו המחט נטמא הסכיז מז המחט. י המחט כלי והסכיז כלי הוא דברי רבא. ובאנו לחקור על זה המחט מאיזה דרך טמאה הבשר, ואמרנו אם המחט עצמה מטמאתה מספק דחיישינן שמא מחט זו טמאה היתה, הא אמרינן לא גזרו על ספק אנה כן יא צחר כי סכק כלים הנמצאים בירושלים. ואוקמא רב יהודה במחט ידועה שנטמאת בטמא מת, ונמצא עכשיו בבשר שאינה ספק אלא ודאי. ור' יוסי בר אבין אוקמא ת יס בו אבן אוקנאן בפרה חסומה, ובאה מחוץ לירושלים, שנתברר כי זו המחט מחוץ לירושלים בלעתה. וכי לא גזרו טומאה על ספק כלים, הני מילי בירושלים, אבל חוץ לירושלים גזרו, וזו חוץ לירושלים גורו, וזו המחט מחוץ לירושלים היא. וחזרנו לדקדק על מי שאמר לא גזרו על ספק הוצרד לומר זה. והלא שנינו כל הרוקין הנמצאים בירושלים כו', ופשוטה היא. ועוד הא דאמרינז לא גזרו על ספק כלים הוצרך לאמרו. והרי משנה שלימה שנינו בשקלים פ״ח כל הכלים הנמצאין . בירושלים דרך ירידה לבית הטבילה טמאים, הטבילה טמאים, ודייקינן הני ודאי טמאים נינהו דמוכחא איל ביה הא דלאטבולינהו בעי. הא דלאטבולינהו בעי. הא ספק טהורין, ואמרינן מסיפא, אדרבה דייק ארבת, ק כוס כא, דקתני דרך עליה טהורין, דמוכחא מילתא דודאי הטבילן, הא אחריני כולהו דאיכא למיחש שמא טמאין הן, ואפילו בספק טמאין. ואסיקנא לעולם רישא דוקא וסיפא למעוטי פירוש הכלים הנמצאים דרך מעבר בבית הטבילה, דלא ידיע דרך עליה או דרך ירידה, ואתיא סיפא לאשמעינן

בסתם ידים א והנהו ידים דכל הפוסל התרומה מטמא ידים להיות שניות אינו אלא לקדשים ב כדמוכח בחגיגה ותירן ר"י דהך גזירה ודאי אינה ההיא דחגינה אלא מסתמא כשגזרו אסתם ידים שיהיו שניות (א) גזרו כמו כן מסתמא על ידים הנוגעות בראשון שיהיו שניות ג הלכך

הני ידים שנגעו במחט שהוא ראשון היה להם להיות שניות אלא דאין טומאת ידים במקדש: ובימא אין מומאת ידים וכלים במקדש. תיתה לר"י ממה היה לו לכלי ליטמא אי ממשקין הא משקין בית מטבחיא דכן דוי"ל דר"ע היא דאמר טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא א"כ לית ליה שיהא דכן חה אין נראה לו דלר׳ עקיבא יהיו דכן מלטמא כלים ד וא"ת דילמא כי אמר ר"ע זכינו עדיין לא נגזרה גזירה דכלים וגזירה דידים לקדש כבר נגזרה כדאמרינן בפ"ק דשבת (ד׳ טו. ושם) דשלמה גזר לקודש ואינהו גזרו לתרומה וי"ל דגזירה דכלים היינו בי"ח דבר וי"ח דבר קדמו לר"ע וא"ת מנא ליה לגמרא שחין טומחת כלים במקדש דילמח בי"ח דבר גזרו על כלים אף במקדש והא דקתני שהסכין טהור ההיא נשנית קודם י"ח דבר שהיה מעדותו של ר׳ חנינא סגן הכהנים וי״ל דאם איתא דגזרו בי"ח דבר טומאה על הכלים במקדש ה"ל למיתני בהדיא בשום מקום לאשמעינן דההיא דקתני שהסכין טהור קודם גזירה נשנית ו: תרוליהן בו ביום גזרו. מימהי דידים לקודש ישלמה גזר וי"ל דר"ע אי"ח דבר קאי שהיתה

מחדש וה"ק בי"ח דבר כשעסקו בדיני ידים לא רצו לגזור טומאת ידים במקדש הס: האל סכין דנגע במאי. וס"ל דמיירי בלא משקין:

אין בדי משמא בדי. ולית ליה דרב יהודה דמוקי לה במחט טמא מת דההוא כלי מטמא כלי יי אלא כרבי יוסי דאמר כגון שהיתה פרה חסומה: הא ברשות היחיד ספיקו ממא.

תימה הא אינטריך לאוקמא ברשות הרבים משום ידים' דספיקו ברה"י טמא: מבדי האי מחט רבר שאין בו דעת לישאל הוא. פי׳ האי מחט כלי שנגע במחט יא דבטומאה לא בעינן שיהא בו דעת לישאל אלא המיטמא לחודיה דאם לא כן כל טומאת מת ושרך אפילו ברה"י יהא ספיקו טהור: ואמר רבי יוחנו ובו׳. ה״מ לאתויי דועירי דמשני

ומושב אין בו דעת לישאל כשחברותיה נושאות אותה במטה:

הוא מכדי האי מחם דבר שאין בו דעת לישאל הוא ייוכל דבר שאין בו דעת לישאל בין ברה"ר בין ברה"י ספיקו מהור משום דהוי ספק מומאה הבאה בידי אדם ואמר רבי יוחנן יוהנק מומאה הבאה בידי אדם

ונימא שאין מומאת ידים וכלים במקדש אמר רב יהודה אמר רב ואיתימא ר' יוםי בר' חנינא ידים קודם גזירת כלים נשנו אמר רבא והא תרוייהו בו ביום גזרו שדתנן הספר והידים והמבול יום והאוכלין והכלים שנממאו במשקין אלא אמר רבא הנח למומאת סכין דאפי' בחולין נמי לא מממא האי סכין דנגע במאי אילִימא דנגע בבשר הא אין אוכל מטמא כלי ואלא דנגע במחט והא יאין כלי מטמא כלי האי מחט מאי עבידתיה אי נימא 'ספק מחם והא איתמר ר' אלעזר ור' יוםי בר חנינא חד אמר לא גזרו על ספק הרוקין שבירושלים וחד אמר לא גזרו על ספק הכלים שבירושלים אמר רב יהודה אמר רב כגוז שאבדה לו מחט טמא מת והכירה בבשר ר' יוםי ברבי אבין אמר כגון שהיתה פרה חסומה ובאה מחוץ לירושלים: גופא ר' אלעזר ור' יוםי בר' חנינא חד אמר לא גזרו על ספק הרוקין שבירושלים וחד אמר לא גזרו על ספק הכלים שבירושלים רוקין תנינא כלים תנינא רוקין תנינא מדתנן כל הרוקין הנמצאין בירושלים מהורין חוץ משל שוק העליון לא צריכא אף על גב דאיתחזק זב כלים תנינא דתנן כל הכלים הנמצאים בירושלים דרך ירידה לבית המבילה ממאין הא דעלמא מהורין ולמעמיך אימא סיפא דרך עליה מהורין הא דעלמא ממאין אלא רישא דוקא וסיפא לאו דוקא ולאפוקי גזייתא ולרב דאמר כגון שאבדה לו מחט ממא מת והכירה בבשר כיון דאמר מר ©בחלל חרב חרב הרי הוא כחלל אדם וכלים גמי ליטמא אמר רב אשי זאת אומרת "עזרה רשות הרבים היא והוה ליה ספק מומאה ברשות הרבים וכל ספק מומאה ברשות הרבים ספיקו מהור הא ברשות היחיד ספיקו ממא

פרה חסומה ובאה מחוץ לירושלים נשאלין דודאי מעלמא אתי דמשנכנסה לשם (כדה ד׳ ה:) דמעת לעת שבנדה עושה משכב ומושב אע"ג דמשכב לא בלעתה דהוו להו ספק כלים של מקומות אחרים: של שוק

זכות וטובה וריוח ותקנה היא לנו מהפסד קדשים שלא נגזרה גזרת

ידים במקדש ליטמא בדבר שאין מטמא אדם דהאי מחט מוקמי ליה

דלאו בר טמויי אדם הוא דאילו חוץ למקדש מטמאים ידים בטומאה

כל דהו אפילו סתמן משום ידים עסקניות: ונימא. נמי זכינו שאין

טומאת כלים במקדש מדרבנן בדבר

שחין מטמח מן התורה דחילו בחולין

גזור רבנן ביה טומחה וחף על גב

דמדאורייתא טהור כדתנן גבי י״ח

דבר והאוכלים והכלים שנטמאו

במשקין והכא קתני סכין טהור: ידים

קודם גזירת כלים נשנו. ליטמח

מדרבנן וכשהעידו עדות זו עדיין לא

נגזרה גזירת חכמים על טומאת כלים

דרבנן לפיכך לא יוכל לומר זכינו

שאין טומאת כלים במקדש דההיא

שעתה הפי׳ בעלמה נמי לה הוחי:

בו ביום. בעליית חנניה בן חזקיה בן

גרון ביניאות השבתם דתנן אלו פוסלין

את התרומה: הספר. והתסש מפרש

טעמא משום תקנת ספרים שהיו

מניחיו את הספרים עם התרומה

ועכברים אוכלים אותם: והידים. אפילו סתמן אם נגע בתרומה בלא

נטילת ידים: והטבול יום. והתםי

פריך הא דאורייתא היא ומשני סמי

מכחן טבול יום: חלח חמר רבח.

ודאי כבר נגזרה על הכלים מדרבנן

שיטמאו במשקין ומיהו הכא ליכא

משקין והנח לטומאת סכין דאפילו

בחולין שלא חשו להפסידן לא שייכא

בהו הכא טומאה לסכין דהאי סכין דנגע במאי שיטמאוהו לא בשר ולא

מחט אין יכולין לטמאו דאין אוכל ולא

כלי שאינו אב הטומאה מטמאין כלים

אפילו מדרבנן ולא גזרו חכמים

מדבריהם טומאה על הכלים אלא

שיטמאו מן המשקין ומשום משקה זב

וזבה: מחי עבידתיה. דמטמח בשר:

ספק מחט. לא ידעינן אי טמא אי

טהור ושל מי היתה: על ספק הרוקין. לומר שמא של זב או של נדה הן

ורוקין אב הטומאה הן לטמא אדם

לכתיב (ויקרא טו) וכי ירוק הזב: מחט

של טמא מם. שהוא אב הטומאה

והמחט עלמו אב הטומאה דחרב

הרי הוא כחללם ולקמיה פריך אמאי

הסכין והידים טהורין אף גופו של

כהן טמא הוא ולריך טבילה והערב

שמש דחורייתה: רבי יוםי בר' חבין

אמר. לעולם ספק מחט וכגון שהיתה

העליון. שם היו מתקבלין טמאין שלא לטמא את חביריהם: ואע"ג דחיסחוק זב. שרחינוהו עובר בשוק זה שנמלא בו רוק אשמעינן דלא

63 גזרו דכולי האי לא שמענו ממתני': בדרך אחת היו יורדין לבית הטבילה ועולין בדרך אחרת. הנמלאין בדרך הירידה טמאין דמאי בעו התם אלא טמאין היו והיה רוצה להטבילן ונפלו ממנו: דרך עליה טהורים. שהטבילן: ולטעמיך אימא סיפא כו'. ומהא ליכא למשמע מינה דאיכא למידק מרישא הכי ומסיפא הכי ואשמעינן הגך אמוראי דלעיל דאמרי לא גזרו דרישא דוקא דקתני בדרך ירידה הוא דמטמאין הא דכל העיר טהור וסיפא דקתני דרך עליה טהורין לא מידוק מינה הא דכל העיר טמאין אלא לאפוקי גזיימא מבואות קטנים שהיו סמוך לדרך ירידה ועליה ופעמים שהיו יורדין דרך אותן מבואות ופעמים עולין והנהו טמאין מספק שהרי מתחלה טמאין היו ספק נפלו בירידה ספק בעליה ומספקא לא נפקי מטומאה אבל שאר כלים ספק נטמאו ספק לא נטמאו לא גזרו עליהן מספק: כיון דאמר מר חרב הרי הוא כחלל. וזו נגעה בטומאת מת שהוא אב הטומאה ונעשה גם המחט אב הטומאה ואמאי הסכין והידים טהורות: אדם וכלים נמי ליטמא. דכל אב הטומאה מטמא אדם וכלים בין כלי את כלי בין אדם את אדם בין אדם כלי וכלי אדם בפרשת זאת הקת התורה בספרים: **עורה רשות הרבים** היא. לטומאה ואדם וסכין ספק לגעו במחט זה ספק לא נגעו והויא לה ספק טומאה ברה"ר דספיקו טהור: ופרכינן הא רה"י הוי ספיקו טמא. הא דבר שאין בו דעת לישאל הוא הסכין. ול"ג האי מחט אלא מכדי דבר שאין בו דעת לישאל הוא ואי גרסי׳ ליה הכי מפרשינן מכדי האי עדות דמחט דבר שאין בו דעת לישאל הוא הסכין וכל מי שאין בו דעת לישאל כו' דכל ספק טומאה מסוטה גמרי' מה סוטה רה"י ועל הספק טמאה אף כל ספק טומאות ברשות היחיד ספיקו טמא ומינה מה סוטה יש בה דעת לישאל אם נטמאה אם לאו אף כל שיש בו דעת לישאל כגון אדם ספק נגע בשרך ספק לא נגע דיש בו דעת שיכולין לשואלו אם נגע והוא אינו יודע ספיקו טמא: הכאה בידי אדם. אדם היה עסוק בה ואם נגע בו הסכין במחט על ידי אדם נגע בו הלכך אם עזרה רשות היחיד ספיקו טמא:

נשאלין י. שהידים טהורות. מוס' הרל"ש, והשתא פריך שפיר והא תרווייהו בו ביום גזרו. מוס' שלגץ, ש. כיון דמחט הוי אב הטומאה. מוס' ל"פ ל"ה זאת. י. דקתני דידים טהורות. חי" הכ"ז, דבע"א לא היה אדם עצמו טהור דאיהו הוי דבר שיש בו דעת לישאל.

מוס׳ שחנץ. יא. ר״ל סכין והאי דנקט מחט כלומר היינו מעשה מחמת מחט, תוס׳ ר״פ.

הטבילה בלבד. אבל בירושלים הכל טהור. וגם מי שאמר לא גזרו על ספק כלים שבירושלים. דוקיא דהא מתניתיו קמ"ל. יום ביו הברים, ובג בדושרם היל מוחד מה משמש היא. אי הכי אדם וכלים נמי תממא, דהא קיימא לן בחלל חרב חרב וחזרנו להקשות כי מחט זו אם מחט טמא מת ודאי היא. אי הכי אדם וכלים נמי תממא, דהא קיימא לן בחלל חרב חרב הרי הוא כחלל, וכבר פירשנוהו למעלה בענין נר של מתכת שהוא טמא מת. ודחי רב אשי עזרה כרשות הרבים היא, ותנן

בטהרות פ"ו ספק טומאה ברשות הרבים טהור, עד שיאמר נגעתי, ואקשינן עליה מכלל דברשות היחיד כי האי גוונא טמא, והתנן בפ"ג חרש שוטה וקטן שנמצאו במבוי שיש בו טומאה הרי אלו בחזקת טהרה, וכל הפקח בחזקת טומאה, וכל שאין בו דעת להשאל ספקו טהור, והא חרש שוטה וקטן מפני שאין בו דעת להשאל ספקו טהור, וכל שכן מחט. ומשני כיון שהיא ספק טומאה הבאה בידי אדם, פירוש שהמתעסק בבשר הרי פקח הוא, כמי שיש בו דעת להשאל דמי, כר' יוחנן דאמר

[מ"א], ד) שם [מ"ב], ס) [לעיל יד: וש"ג), ו) [סוטה כח: נדה ד: ה:], ו) נדה ה:, ה) ושבת יג:ן, ט) [שם יד.], י) [שם:], כ) [ורוקן רש"ש], () [לעיל יד:ז, מ) וחהת יט טו, כבו, נ) ושבת טו.ו. ס) ווע"ע תו' שבת טו. ד"ה אלא], מו' שבת טו

הגהות הב"ה (h) תום' ד"ה שחיו וכו' לתרומה גזרו כמו כן מסתמת על ידי הנוגעוי בראשון שיהיו שניות לתרומה הלכך הני ידים שנגעו

מוסף רש"י

הספר. כל כתבי הקודש, תורה נביחים וכתובים, פוסלין תרומה במגען (שבת יג:). והידים. סתמן קודם נטילתן (שם). אין כלי. שאינו אב הטומאה, מטמא כלי (ברכות נב:). מטמח כלי (בובות וב:). בחלל חרב. הקיש חרב לחלל, מחכת שנגע צמת הוא אבי ה כמת אבנה הטומאה כמת עלמו, ושנגע בטמא מת הרי הוא אב הטומאה כמוהו, גזירת הכתוב הוא במתכת טומאת מת ולא לל שאר טומאות (לעיל הובא חולין ג. הובא יד: וכעי"ז חולין ג. הובא לעיל יד:). דבר שאין בו דעת לישאל. אס נגע אס לא נגע (נדה ד:). ספק טומאה הבאה בידי אדם. כגון נושח שרץ בידו, ספק נגע בכלי המונח על גבי קרקע ספק לא נגע, ואע"פ שאדם לא היה עסוק בכלי המיטמא, הואיל והטומאה באה ע"י אדם, ספק נגעה הטומאה בכלי ספק לא נגעה, חשבינן לה כמו שיש לה דעת לישאל וברה"י ספקו טמא (נדה ה:).

מוסף תוספות

א. [ו]לאו היינו ההיא גזירה דכל הפוסל וכו׳. מוס' שלנד. ב. דומיא דהא לוס שמקו. בי דוביא דוא דקתני בהדה היד מטמאת חבירתה דהיינו דוקא לקדש. תוס' הרח"ש. שהרי מפני עסקניות גזרו ובוודאי שאיז עסקניות . ליגע באב הטומאה. שהרי אינו מצוי, אלא מפני שהן עסקניות ליגע בראשון טימאו אותן, וכ״ש כשנגעו ודאי בראשון והכא ודאי נגעו, חי' הר"ן. וכתוס' ר"פ מוכיח דבעלמה גזרו דרחשוו תעתח חת הירים. ד. ובמחט נמי לא מיטמו דאין כלי מטמא כלי. תוס' שאנץ. ה. שאותה טומאה . אינה אלא מדבריהם. חי' יטמא כל עיקר וכו׳, לית ליה דכן כלל. תום' הרח"ם אבל אחרי כן גזרו. תוס׳ שאנן. ז. מאי קפריך רבה והא ידים. תוס' שכת טו. ד"ה אלא. ח. אלא הניחו אותז טהורות כאשר היה